

01

Executive talk

Workplace-based Assessment

in health science education

เครื่องมือประเมินผลที่มีการใช้งานในโรงเรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาคือการประเมินในสถานที่ปฏิบัติงานจริง (Workplace-based assessment) ถึงแม้จะมีการจัดอบรมเรื่องนี้ในหลายบริษัท มีการนำเครื่องมือกลุ่มนี้มาใช้งานจริงทั้งในระดับก่อนและหลังปริญญา มาระยะหนึ่งแล้วก็ตาม เราก็ยังพบว่า อาจารย์และนักวิชาการศึกษจำนวนมากยังมีความกังวลใจในการประเมินด้วยเครื่องมือกลุ่มนี้ และมีความเข้าใจผิดอยู่พอสมควร ในวารสาร SHEE Journal ในฉบับนี้ทางทีมงานของคุณ SHEE จึงขอนำเสนอมารสารใน theme **“Workplace-based assessment in health science education”** โดยมุ่งหวังว่าเนื้อหาที่นำเสนอนี้จะช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับที่มาที่ไป ความจำเป็นของการประเมินด้วยวิธีการในกลุ่มนี้ได้ เห็นตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้กันบ่อย ๆ ในการประเมินนักศึกษาชั้นคลินิก ซึ่งน่าจะทำให้อาจารย์และผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินด้วย workplace-based assessment สบายใจและสุขใจที่จะทำการประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการนี้ได้มากขึ้นครับ

รศ. ดร. นพ.เชิดศักดิ์ ไอรณณรัตน์

ผู้อำนวยการศูนย์ความเป็นเลิศด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

Workplace-based assessment (WPBA) เป็นกลุ่มของเครื่องมือประเมินความสามารถของนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการทำ formative assessment ให้มากขึ้น แทนที่นักศึกษาจะได้รับการประเมินเฉพาะเมื่อมีการจัดห้องสอบอย่างเป็นทางการจะลักษณะ ก็ปรับเปลี่ยนให้นักศึกษาสามารถได้รับการประเมินความสามารถในบริบทของการทำงาน โดยเน้นให้เกิด feedback ให้ผู้เรียนไปปรับแก้ให้ดีขึ้นก่อนที่จะต้องมารับการประเมิน summative assessment ในตอนท้าย

ลักษณะสำคัญของ WPBA มีดังนี้

1. เป็นการประเมินที่ไม่มีการกำหนดวัน เวลาที่ชัดเจน แต่สามารถประเมินเมื่อไรก็ได้ที่มีผู้ป่วยหรือสถานการณ์ในการทำงานที่เหมาะสมที่จะให้นักศึกษาสามารถแสดงความรู้ หรือทักษะในการทำงานให้เห็นได้
2. เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นในสถานที่ปฏิบัติงานจริง มีคนไข้จริง ไม่ใช่การจัดสถานการณ์สมมติหรือจัดสถานีสอบขึ้นมาเพื่อเก็บคะแนนโดยเฉพาะ
3. เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ (assessment for learning) ผ่านการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) จากอาจารย์มากกว่าการประเมินที่มุ่งเน้นเก็บคะแนนเพื่อตัดสิน (assessment of learning / summative assessment)
4. หากผลการประเมินไม่เป็นที่พึงพอใจ นักศึกษาสามารถขอรับการประเมินซ้ำได้ โดยคะแนนที่จะนำไปใช้ในการตัดสินผลจะใช้คะแนนที่ดีที่สุด การทำเช่นนี้เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษากล้าที่จะขอให้อาจารย์ประเมิน (และสอน) ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของการปฏิบัติงานยิ่งอาจารย์ได้เห็นจุดบกพร่องของผู้เรียนแต่เนิ่น ๆ โอกาสที่อาจารย์จะช่วยชี้แนะวิธีการที่เหมาะสมให้ผู้เรียนก็มากขึ้น การใช้คะแนนครั้งที่ดีที่สุด ทำให้ผู้เรียนไม่ผัดวันประกันพรุ่ง สามารถประเมินได้แต่เนิ่น ๆ เพราะคะแนนที่ได้หากไม่ดี ก็สามารถฝึกฝนพัฒนาตนให้ดีขึ้นแล้วไปหาโอกาสประเมินใหม่ได้

ตัวอย่างของเครื่องมือประเมินในกลุ่มนี้ที่มีใช้กันบ่อยในโรงเรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพในประเทศไทย เช่น mini-CEX (mini-Clinical Evaluation exercise), DOPS (Direct Observation of Procedural skills), PBA (Procedure-based assessment), CbD (Case-based Discussion) เป็นต้น

ในวารสารฉบับนี้ทางทีมงานได้พยายามคัดสรรเนื้อหาที่น่าสนใจที่จะตอบโจทย์ปัญหาการใช้งาน WPBA ในประเทศไทย

จากผู้รู้ และมีประสบการณ์ใน การใช้งาน WPBA ในแบบต่าง ๆ มาเขียนเล่าเคล็ดลับการบริหารจัดการ WPBA ให้ท่านผู้อ่านทุกท่านได้เกิดความเข้าใจ WPBA มากขึ้น โดยครอบคลุมประเด็นที่หลากหลาย อาทิ **เหตุใดเราจึงควรใช้ WPBA, แนวทางในการเลือกใช้ WPBA ที่เหมาะสม, Direct Observation of Procedural Skills (DOPS), Mini-Clinical Evaluation Exercise (Mini-CEX), Case-based Discussion (CbD), Multisource Feedback (MSF), Technology ในการบริหารจัดการ WPBA**

นอกจากเนื้อหาตาม theme WPBA แล้ว ทางทีมงานยังนำเสนอบทความ column ประจำที่นำเสนอใจมานำเสนอเช่นเคย ได้แก่ **Students' voice** เป็นการสอบถามความเห็นของผู้เรียนที่ถูกประเมินด้วย WPBA ใน column **เชิด-ชู** ทางทีมงานได้มีโอกาสสัมภาษณ์ รศ. นพ.ตรีภพ เลิศบรรณพงษ์ รองคณบดีฝ่าย การศึกษาก่อนปริญญาผู้ได้รับรางวัลอาจารย์ ดีเด่นระดับคลินิก ทุนเจ้าพระยาพระเสด็จ สุเรนทราธิบดี ประจำปีการศึกษา 2563 และ ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณแพทยสภาประจำปี การศึกษา 2565 ซึ่งคงช่วยให้ผู้อ่านทุกท่าน ได้รับพลังบวกในการทำงานทางการศึกษา และได้เห็นมุมมองของผู้ที่ทำหน้าที่บริหารการ ศึกษาไปด้วย สำหรับบทความ **Education movement** ผมได้นำเสนอแนวทางการ พัฒนาการประเมินด้วย WPBA ในบริบทของ โรงเรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพในประเทศไทย ส่วน column **SHEE sharing** ฉบับนี้นำเสนอเรื่อง **A randomized controlled trial of feedback to improve patient satisfaction and consultation skills in medical students** ส่วน column **SHEE research** นำเสนอเรื่อง **การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validation) ของเครื่องมือวิจัย** ซึ่ง ถือว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมากใน การสร้างความน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัยทางการ ศึกษาและที่ขาดไม่ได้เลยในวารสารทุกฉบับคือ **Click & Go with technology** ซึ่งในฉบับนี้

ผศ. ดร.วรวรรณ วาณิชยเจริญชัย นำเสนอ เรื่อง การสร้าง PDF Portfolio ด้วย Adobe Acrobat Professional

ทางทีมงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหา ที่นำเสนอในวารสารนี้จะช่วยสร้างความเข้าใจ ในการประเมินด้วย WPBA ให้กับท่านผู้อ่าน ทุกท่าน และส่งเสริมให้มีการใช้งาน WPBA อย่างกว้างขวางมากขึ้นทั้งในระดับก่อนและ หลังปริญญา ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้เรียน และผู้ ป่วยในที่สุด หากผู้อ่านท่านใดมีข้อสงสัย ไม่ เข้าใจเนื้อหาส่วนใดของวารสาร SHEE journal นี้ สามารถติดต่อสอบถามที่ศูนย์ SHEE ได้เสมอ ครับ ทางทีมงาน SHEE ยินดีอธิบาย และช่วย เหลือทุกท่านเสมอครับ

